

Epesuxa

Epesuxa zaldakuetshi kalta zũngajienapanaldiamak

Meja ai kalta gauwane: Pábulduki Duwe Jesúja ají múldigaba guaxal gaxaneja jalde kaltaki gauwane. Aldéñki Duwe guagué shalda Aldumaxa kalseldi izhoshi zhinik na jalde gauwane (3.1; 4.1; 6.20; Ajsh 28.14-34). Akldé Pábuldu shaldaga miñkualdaldiamake “Aldumaxa zaldakuetshi kalta zũngajienapanaldiamak” gaune tuakue.

Mekuetshi kalta gauwane: Pábulduja Duwe ipanane kuíbuldu Epesuxa ishjuizhaldekakue jalde kalta kagakauwane. Epesuki Asia baxe balkukue izhañkajeñka nuka nalguakna, san san kagi zhinik jika ishkiyayushal aldageñka. Exa zaldakue akldé neki juldiú saná naldagáldekue nakna Saldiña netshi Jate shalda kaksúnze. Ne akiyalzabiyaldixa ishkiyatene Altemisa axezhukatshi juwí atema iyaxauwane. Pábuldu Duwe shalda guashi mutshuane (Ajsh 18.19-21), maikjuizhane (Ajsh 19) san san kuíbuldu mizhatoguëñ, ai kuíbulduxa jiaga mizhatone.

Jinak ai kalta gauwane: Pábulduja Jateki mitsá zũnajañguxa, éegaba atemajañ guañ zũnajañguxa ne, Asukuá Duwe Jesú za akaldak akzé Epesuxa zaldakueja kakualdaldiamak kagakauwane. Ekibeñga na, Jateja sakí izhogakue kajañguxá, sakí jisék agubiyakue kakualdaldiamak jiaga kagakauwane.

Ji, ji shalda guashi jalde kalta gaune:

1. Kasak misha ji shalda kakkbene (1.1-2)
2. Jateki sakí zũnekualdi, ají zũnaldekshixa (1.1–3.21)
3. Duwe Jesú ipananekueki mitsabé ishaldaldakue (4.1–6.20)
  - a. Duwe ipananekuañki askimimé aldé (4.1-16)
  - b. Duwe Jesúke abisajañ kakukshane (4.17-24)
  - c. Duwe ipananekueki mitsabé izhogakue (4.25–5.5)
  - d. Duwe Jesúja muñshí kezguane izhogakue (5.6-20)
  - e. Zhuajúk zaldagaba ishaldaldaldá (5.21–6.9)
  - f. Jateja jisé kaugakshaldiamak kagenekue (6.10-20)
4. Aldiwe kakkbene (6.21-24)

Pábulduja Epesuxa

zaldakuek kalta kakuzgaune

1 ¹ Maiñ Epesuxa^a zalda Duwe Jesú Zunekualkatshi za nekbine, abá naldakí agapa mineñkakuek nas Pábulduk kalta miñkuzgauwatokuge. Naski Saldiñga netshi Jateja jañguanamak Asukuá Duwe Jesújañki ají múldigaba guaxal nakaxanega nzhakú.

² Saldiñga netshi Jate Nauwijatega, Asukuá nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú na, atemajañ éegaba guañ mimajañgui, muldetua aldunaxa señgaba miñzukui shi mimezhokshí.

Jateja Asukuák zhinik zeñ zalda zúnajañguxa

³ Guatshak Saldiñga netshi Jate, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesútshi Ajatega “zeñ nzhakldék” akbeji, akldé akzamakga akzukui kuizizhoshí. Aldéñki Asukuá Duwe Zunekualka kipanéñ zhinik na, jékaldaxa zhinik aldunaxa saldiñga zeñ zaldaba nahauxa na muldetua zeñ zúnajañguane. ⁴ Akze, Jateja kagi gauwagá nogueñga zhinik Asukuá ipanakualdixa ají giemikue zúnaldekshaldixa, ni ji shalda zúñgatsaldazhé zúnatualdixa zúnezhgakuxanane. Aldéñki zúnajañguiñgaba ⁵ guñguakna zúnajañguamak, akldunamak ekí zúnezhgakuxanane. Asukuá Duwe Jesú zúnekualdatshak zhinik na aldéñ ají sukuakue giemi zúnaldekshi zúnepanaldiamak janazúñtú guanane. ⁶ Ekíki aldéñ guagasá, atemajañ éegaba guañ zúnajañguiñga Asukuá izhgajañguxak zúnekuane shalda, e za akldé akzamakga akzukuakualdiamak.

⁷ Ekí zúxaita zalda Jateki éegaba guañ zúnajañguéñ zhinik na, Asukuá Duwe Jesú nauwitsaldí shuixal gaxá. Amak shuigatshakna abi akzuldí sha katshixa shalda zúnesebiñguakna, Jateki zúñkabetá guane.^b ⁸ Ekí Nauwijateki guagasá atemajañ guañ zúnajañguéñ zhinik na, zúxaita ishkué zúnaldalshi, mikualdakue nahauxa zúñgajeñguxa. ⁹ Akze, aldéñki Asukuák zhinik zúnekualdaldixa janaktune nalgueki ni mek axañga mu agisekuazháne ne, kaigaki aldéñ akldunamak ekí mu zúñgisekuane. ¹⁰ Akze, ekí janaktune nogatuka: Janaktunaldiéñ ldiuwañ zegatshakna, Jateja saldiñga jékaldaxa zalda, kagik zalda juizhi askuiñgaba ishjuizhakui, Sáñkalda ezua me Asukuá Duwe Jesú itenek zhualduxa aksanekshaldixa nakldá.

¹¹ Guatshak Saldiñga netshi Jateja zexaldixa janaktunamak za zekuxa nakna, mauzeñga zhinik janaktunamakga Asukuá Duwe kipanatshakna,

^a 1.1 Ajsh 18.19-21; 19.1   ^b 1.7 Mlk 10.45; 14.24; Kls 1.14; Eb 9.12-14

bieni zuñgeshi jana janshizhe zuñkatshaldixa zunezhgakuxanane. ¹²Ekíki nasuñ juldiú sanák Jateja ezua zunekualdal gaxaldixa jiaktuwi kizhukakuek misha e namak kajañguatshakna, Jate za akldé akzamakga akzukuakualdiamak. ¹³Ekibeñga na, maiñ axautshi sanákue jiaga, Duwe Jesú zunekualdal naklde shalda namaklde minukatshak, namak jañgui ipanamine. Akna Jateja ají nekbine atualdiamak ají Alduna gaxaldixa guakldalguamak miñgegatshak ek mimakzuñguane.^c ¹⁴Akze, Jateja ají nekaldekuañki auxaga zunekualdaldiéñ zegatshakna, bieni zuñgeshi jana janshizhe zuñkatshaldixa zuñmene. Ne amak zuñkatshagá nogeñga “amak zuñkatshaldixaga shakldá” zuñkualdaldiamak, axáñ misha ají Alduna zuñgé guane.^d Akna, Saldiñga netshi Jate akaldak akzé izhukaki akldé akzamakga akzukual zañga kuiznoshí.

Duwe ipananeke shalda Jatek kakbene

¹⁵Ekí Jate zuñkatshakna maiñ jiaga nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú alduna ishiji, saldiñga aldéñ ipananeke jiaga izhgajañgui mizhekue mimaldukapangukuenui zhinik na, ¹⁶Jate axazguakugauxa niuwi akbaja naldáaki, maiñ shalda Jatek “zeñ nzhakldék” mimakbeyal za nokuge. ¹⁷Akze, Saldiñga netshi Jate akaldak akzeki, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesútshi Ajate izhogakna ekí mimakshishikuge: Ají Alduna miñgenéñ zhinik aldunaxa ishkué mimezhokshi, aldéñ “me ne” mu miñgisekualdiamak. Ekíki akldé akldéñga “me ne” miñwasheshi na, muldetua e na mishkabaldealdiamak. ¹⁸Ekí jiaga mimakshishikuge: Aldéñga na mimijí aldunaxa uba miñneñshi guxá jana, ajíkue minaldaldiamak mimezhgakuxanekueki mitsá guagasá atemajañ janshizhe miñkatshaldixa miñgajienaldiamak. Ekíki “Nauwijateja ají nekaldekuañgaba bieni zuñgeshi jana janshizhe zuñkatshaldixaga shakldá” jañgui, jiaktuwi za mizhekualdaldiamak. ¹⁹Ekíga na, Nauwijateki mitsá ají kama guagasá atemajañ, saldiñga kamak iskaitanegaba ne, eñkáñ Asukuá ipanañkaldekuañ zuñgauneka ne muldetua miñgajienaldiamak.

Akze, ají kama guagasá atemakga na, ²⁰Asukuá Duwe shuiguenik mokue izhgaldakshiñgueniki, jékaldaxa jibatshaldi mual akldé akzeñka ité guane.^e ²¹Ekí Duwe Jesúki akaldak giemi akzé izhogakna saldiñga na nahauxa zhakaldak akzé izhuka. Akna saldiñga aldunakue sanék gua niuwi axaldekeue, sakígaba sanekakue, kaiga sanegatukakue, niuwizhínexa sanexaldixakue jiaga zhakaldak akzé giemi izhoná nakldá. ²²Akze, Jatejañga na saldiñga jika na nahauxa, Asukuá Duwe Jesújañgaba aksanexaldiamak niuwi agegatshaga na,^f nasuñ e ipanañkaldekuañ Duwe Saldiñga netshi Sáñkaldaga zuñsanexaldiamak

^c 1.13 Lk 24.49; Jñ 14.26; 16.13-15; Ajsh 1.4; 2.33   ^d 1.14 2Kt 1.22   ^e 1.20 Sal 110.1
^f 1.22 Sal 8.6

ité guane. ²³ Akze, aldéñ ipanañkaldekuañki ají abua jana kaldakna,^g Aldéñ naldiña nauwíj aldunaldi auxaga izhogéñ zhinik na muldetua zũngatsauxa, auxabé zũnzukuxa. Ekibeña e za na saldiña, alnobaldi zalda, kagik zaldakue na nahauxa kezokshatuka nakldá.

Duwe Jesúk abisajañ kukañkalde

2 ¹ Guatshak maiñ axañgaki sha atshiji, ijulduni mual miyatshiñguéñ zhinik na, aldunaldiñki shua guamine jana nuxa namine.^h ² Ekí mizhekualguéñ Jate jañguazhékue sha atshiji izhogamak izhominane. Atshake jiséja alduna shanekue matáñ mishkakue kaksanegamak miñsaneshi zhekuaminane. Ejañki Jatek amak axatshasúñ akzekakue kaiga jiaga kaksanexalga izhuka.ⁱ ³ Ekue sha ajanashamakga saldiña nasúñ jiaga Duwe ipanagáñgaki sha katshixa nane. Ekí kizhoguéñ sha atshindana zũnzeka zũnsanegamak kutám za kajañguxa, sha katshamakga katshixa nane. Ekí kizhoguakna, Jateja saldiña sha atshixakueki kaxañ atemajañ guiyaba katuñshamakga nasúñ jiaga ekíga guiyaba zũnatuñshakue zũngatsé nane naldashá.^j

⁴ Ekí zũngatsalgué jiaga, Jateki guagasá atemajañ guañ zũnajañgui izhuka, zũxaita zũnajañguxa nalguakna, ⁵ Asukuá Duwe Jesúk zhinik zũnekuane. Sha atshiji za kizhoguéñ, aldunaldiñki shuañkalde jana nuxa kizhogué jiaga, aldéñki Asukuá kipanatshake aldunaldi abisajañ be zũnzukuane. Akze, Jateki éegaba guañ zũnajañguéñ zhinik na Asukuák zũnekuane nakldá. ⁶ Aldéñki Asukuá Duwe Jesú shuiguenik izhgaldakshanamakga, nasúñ jiaga aldunaxa abisajañ zũnakukshá guanéñ zhinik na,^k Asukuá naña jékaldaxa aldunaldiñki zũnete guane nakldá. ⁷ Ekíki niuwizhinexá zegatshak, Jateja sakí guagasá, atemajañ éegaba guañ zũnajañguéñ zhinik na, juañ zaldaba zũñkatshiji Asukuá Duwe Jesúk zũnekuane saldiñgak awatuñshaldiamak.

⁸ Akze, Saldiña netshi Jateki éegaba guañ zũnajañguéñ zhinik na, Asukuá Duwe Jesú namak jañgui alduna kishatshakna zũnekuá guane. Ne, axaldáñ sakígaba janshibé katshéñ zhinik Jate zũnekualdagába, éegaba zũnekuá guane.^l ⁹ Akze, aldéñki ni me janshizhe atshéñ nuxa ikualdazhé. Ekíki ni me axaldáñgaba atshéñ nuxa ishkuane sekuazhikshazháldiamak.^m ¹⁰ Jinake naldakí. Saldiña netshi Jate sakí naldakualdixa zũnakauneki Asukuá Duwe Jesú kipanéñ zhinik na abisajañ zũnakukshixa nak. Ekí zũnakukshanéñ zhinik na, aldéñ naldi axaña zhinik saldiña janshizhe axatshakualdixa janazũngaktunanega amak axatshalga izhogakualdiamak.

^g 1.22-23 Kls 1.18-19 ^h 2.1-5 Kls 2.13 ⁱ 2.2 Ep 6.11-12; Kls 1.13 ^j 2.3 Kls 3.6

^k 2.5-6 Kls 2.12-13; Alm 6.4-11 ^l 2.8 Alm 9.16 ^m 2.9 Alm 4.2,5; Ga 2.16; 2Tm 2.9

Duweke askimimé kaldé

¹¹Ekí nakna maiñ juldiú saná naldabíne kukaminekuañ axañki sakí mizhuka nane ekí be izhgisekuakue: Nasaná juldiúkue Jateja ají kaldé ishkualdi nogakualdiamake nauwa abeñguakue guakldanamak abeñguazhámine. Akna abeñguanekueja aguáñ mimezhabashi, “abeñguabínekue” miñkaldeka. Naldatshak amak abeñguanekueki egaba abuák kágubaja nuxa kabeñguxa. ¹²Guatshak ekí be izhgisekuakue: Atshake Duwe Jesú minkualdaldiamak ipanagá minogueñgaki, ek agajué izhominane. Saldiña netshi Jateja juldiú saná, Isayélkueki ají kuíbuldu giemi naldaldiamak izhgakuxananekue na miñgatsaldagálde nalguakna, aldéñ na ishkualdi izhoxaki ajíkué janshizhe kaxatshaldixa kakbenanamak ipanabináldixa namine. Akna, kagik zhekualdabinogéñ Jate “me ne” miñsúñzaldi na, “Jate nazikualdaldini aldéñ nugeñka izhoshiña nezhokshaldixa nindá” jañgui jiaktuabíne nane naldashá. ¹³Ekí Jatek agajué zhekualdabinogué, kaigaki maiñ Asukuá Duwe Jesú nauwitsaldí abi akzuldí shuaneki “nazikuanamak shakldá” jañgui ipanaminéñ zhinik na, Jateja Aldesañ mimeshkuldák guane nakldá.

¹⁴Akze, Duwe Jesú aldéñga na señgaba zhe zunalokshixa. Axañgaki juldiú sanákue, axautshi sanákue na izhguldiyañkaldéñ zhinik na jakshizha jana san san zunezhgajuekuane nane. Ekí kizhogué jiaga, Duwe Jesúja jakshizha tiñgui jana izhguldiya naldaksánshi mozhua saná kaldalgué aldunaxa askimimé zunaldekshá guane. ¹⁵Akze, aldéñki nauwitsaldí shuiguéñ zhinik na, ishkualdakualdiamak juldiútshi guiyabaja guagamak atshakue zñngatsaldaksánsha guane.ⁿ Jinake ekí zññkatshazhá. Aldéñga mozhua nalda, juldiú sanákue, axautshi sanákueja zhualduxa e iyapanéñ zhinik na, askimimé ajígaba kaldekshi señgaba zhe kaldokshaldixa nak. ¹⁶Akze, Duwe Jesú kaldixa axaldi shuiguéñ zhinik na, ai mozhua nalda nekue Jate na zuneshekabakuí, askimimé zunaldekshane. Ekíki kizhguldiñkakue kaldalgué jiaga, izhguldiyaldazuñsá guakualdiamak.^o

¹⁷Guatshak, Duwe Jesúki kagik naguenei maiñ juldiú saná naldabínekuañ Jatek agajué mizhekue, nasaná juldiúkue Jatek akldé akyó zeñ kizhukakuañ jiaga, zhualduxa Jate na señgaba zhe nonazúnaka guaklde.^p ¹⁸Akze, Duwe zunekuanéñ zhinik na, Jatetshi Alduna ezamekga nasuñ juldiúkuañ, maiñ axautshi sanákue jiaga, zhualduxaña Jate ldesañ nakldazúnakagaba nakldá.

¹⁹Ekí nakna, maiñ juldiú saná naldabíne awagaxa zaldakue jana zhekuaminane, kaiga zúnake ajíkué izhgakuxanamakga mimezhgakugatshakna ají giemikue mimaldekshane. Akna nasuñ

ⁿ 2.15 Kls 2.14   ^o 2.16 Kls 1.20-22   ^p 2.17 Is 57.19

juizhiñga Jatetshi juk zaldagaba miné. ²⁰ Ekíga na, nasuñ Duwe ipanañkaldekuañki Jatetshi juwí jana kaldé. Akze, juwí axauwapanatshak juxasakue ajieñguamakbe, Jateja Asukuá Duwe Jesú zunekwane guaxal gaxanekue, ají Aldunakga ají múldigaba naldiñga kaldukshanamak kágubakuek kakbeñshixakue nañga ají juwí gauwapanka. Maiñki juxasakue bakaldak juwí misezhexaldixa jana miné. Guatshak Jatetshi juwí sezhexaldiauxatshi jagi abuwa akldé akzeki Asukuá Duwe Jesú izhuka.^q ²¹ Akna saldiñga juxaldekueki jagi abuwakgaba kama guxane nogamakbe, nasuñ Duwe ipanañkaldekuañ Ekgaba zhualduxa kama zanakukshane nogatuka. Ai zhinik na, Duwe Jesúja juwí akldé akldenğa axazguxá jana, Jatetshi juwí aldéñ izhogaldi zunaldekshatuka. ²² Akze, maiñ axautshi saná Duwe ipanaminéñ zhinik na, nasuñ juldiú sanákue juizhiñga askimimé zunaldekshatshakna, Jatetshi juwí jana kaldé nak aldéñ nasuñldi ají Aldunak izhoxal naka nakldá.^r

Pábulduja asaná naldagáldekuek Duwe shalda kakbeñka

3 ¹ Ekí Jate zúñkatshane nakna, ek mimakbeji izhogatokuge. Naski maiñ nasaná juldiú naldabínekue Duwe Jesú zunekwane miñmeñkugé shalda na jai kalseldi^s izhogatokuge. ² Akze naldukaminamakga, Jateja éegaba guañ najañguñguák, Asukuá Duwe zunekwane shalda maiñ juldiú naldabínekuek miñmeyaldikuamak nezhgakuxane miñkué.^t ³ Guatshak Jateja sakí zunekualdaldixa janaktú guanane nalgué jiaga, ni mek mu agisekuazháne ne, naski mu nagisekuá guane.^u Ai mu nagisekuane shaldaga jalde kaltak au nauwa miñmeyá guanuge. ⁴ Akna, mizukuakshatshak, Duwe Jesúja sakí káguba ikualkaki Jateja axañga ni mek mu agisekuazháne muldetua nagajiená guane miñnexaldixa. ⁵ Ekí Jateja axañga zaldakuek mu agisekuazhá guanane. Ne kaiga zúnake aldéñ Asukuák zunekwane guaxal gaxaldixa zunezhgakuxanekuañ, ají múldigaba naldiñga nukshanamak kágubakuek kakbeñshaldixa izhgakuxanekue nañki, ají Aldunak zhinik na amak mu zúñgisekuá guane. ⁶ Ji mu zúñgisekuane naldakí. Saldiñga saná na nahauxa Duwe Jesú “zunekuanamak shakldá” jañgui, kipanatshak askimimé nalda Duwetshi abuá jana zunaldekshixa. Ekí zunaldekshatshakna maiñ axautshi saná, nasuñ juldiú saná Isayélkue juizhiñga Jateja Asukuá Duwe Jesú zunekuanéñ zhinik, bieni jana janshizhe zúñkatshaldixa zúñmenamak mipanaldixa nzha.^v

⁷ Guatshak Jate éegaba guañ najañguñguéñ zhinik, ají kama nagenekga aldéñ axazauwi Asukuá zunekualdal gaxane shalda guaxaldikuamak nezhgakuxane.^w ⁸ Akze, naski Jatetshi nekldekue nahauxa zhaguáñ

^q 2.20 Is 28.16; Mt 21.42   ^r 2.20-22 1Pe 2.4-5   ^s 3.1 Plp 1.16; Kls 4.3   ^t 3.2 Kls 1.25

^u 3.3 Ga 1.12   ^v 3.5-6 Kls 1.26-27   ^w 3.7 Kls 1.23

nakzé naldaldatshak jiaga,^x Jateki éegaba guañ najañguñguéñ zhinik na, juldiú saná naldabínekue Duwe Jesúki guagasá, atemajañ janshizhe miñkatshaka miñmeyaldikuamak nezhgakuxane. ⁹Jate jika na nahauxa gauwaneja sakí janaktunane nalgué, ni mek axańga mu agisekuazháne ne amak zekuane saldińga nekuek kagajienakldegamak kakkbeyaldikue nezhgakuxane. ¹⁰Jinake ekí janaktune naldakí. Aldéńga kaiga saldińga alduna janshizhe, shanekue sanék gua niuwi axaldekue matáñ mizhatukakuek nasuñ Asukuá Duwe Jesú ipanańkaldekuek zhinik na, Jate aldéńgabaga saldińga nalda ishkué izhuka ne kakldekshaldixa nak. ¹¹Akze, Jateja kasaxa zhinikga sakí atshaldixa janaktune nalgué, Asukuá nauwiji Sáńkaldá Duwe Jesúk zunekualdatshake amak ibuakuá guane. ¹²Akna Duwe alduna ishiji ipanańkaldéñ zhinik na, zũńzék naldáaki Jate ldesañ axaldakldazũnaka. ¹³Ekí nakna, naski mimishaldá guiyaba tuńkugé minaldukatsshake, aguañ izhababináldi mińgakuañnexaldikue. Akze, maiń shalda guiyaba tuatokugéñ zhinik akldé mińzukuge naldashá.

Epesuxa zaldakue Jatek kakkbene

¹⁴Ekí Saldińga netshi Jateja [nauwiji Sáńkaldá Duwe Jesútshi Ajatega] minkuane nakna axazguaxaldikuamak nuldu axayokuge. ¹⁵Akze, aldéńki saná na nahauxa, jékaldaxa zaldakue, kagik zaldakue jiaga zũnakauwane nak, e za Nauwijate izhuka. ¹⁶Akna aldéñ za akaldak akzé, saldińga aksui noshi, guagasá kama axaldé izhogéñ ají Aldunak zhinik mimiji alduaxa muldetua kama mimakukshaldiamak mimakshishikuge. ¹⁷Ekíki Duwe Jesúk alduna mishéñ zhinik na, aldéńga mimiji aldunaldi izhoxal noxaldiamak. Ekí jiaga mimakshishikuge: Kaldi kama guxaldiamake shijualda jieńguamakbeńga, maiń zũjańguak aldunaldi kama guxaminega ¹⁸saldińga Duwe ipananekue juizhi, Duwe Jesú mitsá zũnajańguxa muldetua mińgajienaka naldaldiamak. Akze, aldéñ zũnajańguxaki guagasá atema nak, iskaitasá nene, iskaitasá nitshine, iskaitasá zabine. ¹⁹Duweki mitsá zũnajańguxa, ni meja auxaga agajienazháka naldatshak jiaga, ekí guagasá atemajañ mimajańguxá mińgajienaldiamak Jatek mimakshishikuge. Ekíki Saldińga netshi Jate aldéñ naldi, ni ji jue naldáaki, auxaga nahamakbé, maiń jiaga akldé akldéńga ajanamé minaldaldiamak.

²⁰Saldińga netshi Jate akldé akzamakga akzukui kuizizhoshí. Aldéńki ají kamak zũxaita ne nauwiji alduaxa izhogéñ zhinik na, ji akshishanazũnaka, sakí zũńkatshaka kajańguxá guashińki, zũxaita atemajañ zũńkatshaka. ²¹Akna, Duwe Jesú ipanańkaldéñ zhinik saldińga ají nekaldekuańki Saldińga netshi Jatek za na akldé akzamakga akzukual, kaiga zhinik niuwizhinexá jiaga ekí zańga kuiznoshí. Ekíga shi naldí.

^x 3.8 1Kt 15.9   ^y 3.12 Ep 2.18; 1Pe 3.18

Duwe ipanañkaldekuañki askimimé kaldé

4 ¹Akna naski nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú axazauñkuge shalda kalseldi izhokuge^z ekí miñgakuañnexaldikue: Nauwijate ají za minaldaldiamak mimezhgakuxane nakna, ajíkuañki mitsabé izhogakue miñgatsake auxabé zhekualdakue. ²Amak mizhekualdaldiamake, axaldáñ aguáñ zhikzukual za nogakue, kágubakuek juañ zaldaba kaxatshakue, zūjañgui zhinik axautshi izhogakue agatsahamak ubañga izhogakí naldaldiák jiaga, abeti miñgualdí.^a ³Jatetshi Aldunaki nasuñ aldunaxa askimimé zūnezhokshixa nakna, maiñgabaga axautshikue na señgaba zhe nominaka mituake, amak mizhekualdaldiamak kama ilshiji miñgualdí.

⁴Akze, Duwe ipanañkaldekuañki askuí abuá jana kaldé. Ekíga na, Jatetshi Aldunaki ezuamé nasuñldi izhuka. Ekibeñga, ají giemi naldakualdiamak zūnezhgakugatshak aldéñ janshizhe zūñkatshaldixa zūñmeyane, “amak zūñkatshaldixaga shakldá” askuíñga jañgui, jiaktuakualdixa zūnezhgakuxane. ⁵Ekíga na, Duwe Jesú askuíñga nauwijí Sáñkalda zūñkizhogakna, e shaldaki zhualduxa jañgui, askuíñga alduna kishixa. Ekibeñga na, zhualduxañga etshigaba nek guáñkalde atuñshakualdiamake, nik zūnajaukshixa. ⁶Akze, Saldiñga netshi Jateki aldéñga na ezuamé ne, ega na saldiñga Nauwijate zūñkizhuka. Eja za saldiñga na nahauxa aksanekagaba, ají kamakga saldiñga nogakuauxabé nalshatukakue. Aldéñga na ajíkue kaldauxaldi izhuka nakldá.

⁷Guatshak saldiñga kaldekuañ Duwe Jesújañki éegaba guañ zūnajañgui na, gaunegakualdiamak ezuak, ezuak janaktunamak ají Aldunakga sha sha zūnatshishixa.^b ⁸Ai shaldaga Jatetshi múldigabak ekí sezhekilde:

“Mataxa iyabegatshak agubiyaneke agapañga jeñ
kaulditshigatshak,

kágubakuek éegaba zeñ zalda kagé guane nakldá.”^c

⁹Ekí iyabexane guagatshake, ¿sakí guashi shi ekí guak? Duwe Jesú iyabexaldiamake, axáñ misha jai kagik zabinane, guashi na ekí guak.

¹⁰Akze, aldéñ kagik zabinalguenik, alnoba zúxaita zeñka iyabexá guane. Ekíki kagi nahauxa, alnobaxa nahauxa izhukágaba naldaldiamak.

¹¹Guatshak Duwe Jesúja aldéñ naldiñga sakí axazauwakualdiamak janazūntunamakna, ezuakueki ají múldigaba guaxal zūnakaxaldiamak zūnezhgakuxane. Ezuakueki ají múldigaba naldiñga nukshanamak kágubakuek kabbeyaldiamak izhgakuxane. Ezuakueki aldéñ zūnekuane shalda za akuaxaldiamak izhgakuxane. Ezuakueki aldéñ ipananeke numañ katuwi kaksanexaldiamak izhgakuxane. Ekíga

^z 4.1 Plp 1.27; Kls 1.10; 1Ts 2.11-12   ^a 4.2 Kls 3.12-13   ^b 4.7 Alm 12.6; 1Kt 12.11

^c 4.8 Sal 68.18

na, aldéñ ipananekek shi kaxaldiyaldiamak izhgakuxane. ¹²Ekí zúnehzgakugatshak, nasuñ zhinik Jatetshi nekldekue aldéñ axazauwa janakaktuakualdixa. Ekíki saldiñga Duwe ipananekek akldé akldéñga Duwek agapa aldeji, aldunaxa ataba atabañ akuiyakshaldiamak. ¹³Ekí akuiyakshiñga, saldiñga Duwe ipanañkaldekuañ muldetua askuiñgaba ek za alduna ishiji izhoshi na, Duwe Jesú Jatetshi Asukuá muldetua “me ne” zuñwashegatshak axabaldegakualdixa. Amak aldunaxa guildeshiñga na, Duwe naldaldiauxabe agatsék guane izhogamakbé, nasuñ jiaga ekíga guildekalde naldakualdixa.

¹⁴Ekí kakuildegatshakna aldunaldiñki somá nóñgutse jana nuxa naldaldazuñsá gualdixa. Akze, múlkalda neyatshak jika azbuamé te nokshazhámakbeñga, aldunaldi guilddegagáldekueki jigaba naldagálde nuxa shi kaxaldiyatshak jiaga, jian kagazukuxa. Naldatshak aldunaldi kakuildegatshak zúnake, saigaba jian zuñzukundana agatsaldi shi zuñkaldiyatshak jiaga, ijuldunañkaldáaldixa. ¹⁵Nasuñki ajañgui, namaklde za zhikbeji kizhogatshakna, akldé akldéñga Duwe Jesú janamé guildegakualdixa. Aldéñki nauwiji Sáñkaldá zuñsaneka nakldá. ¹⁶Guatshak abuátshi sáñkaldaja abuá agatsauxa askuiñgaba nokshi, guildexaldiamak aksanegamakbeñga Duweki nauwiji Sáñkaldá, nasuñ ají abuák muldetua ishaldaldakuamak zuñsaneka. Ekí zuñsanegéñ zhinik, jiba axatshakue zúnehzgakuxanamak kaxatshatshakna, ataba atabañ zhinik ajañgui muldetua akuiyakshiji, kama guildegakualdixa nakldá.^d

Duweke abisajañ kukáñkalde

¹⁷Akna miñmeyaldikueki, nauwiji Sáñkaldá Duwe Jesú niuwi nagenamak miñmeyaldikue nak muldetua nukakue: Jate jañguagáldekue jana izhoxalga nogakue maiñ miñgatsaldakí nzha. Akze, ekuejañki agatsegazháka za ajañguxakue. ¹⁸Ekí jañguxakueki aldunaldi tuañ ketseklde ashekuakna, namaklde kagajienazháka nakna Jatek agajué ashekualdi, abisajañ kukazhánekue. Jinake naldakí. Aldunaxa kuamaldekldekue ashekuéñ zhinik na, Jate “me ne” kaksúñzekue nak. ¹⁹Akze, sha ajanashatshak jiaga jiwak kakzegaksá guanekue nak, saldiñga nalda nusagatse jañgua, nusagatse atsha ajanashaldiamak akenekue. Ekí ajanashatshak jiaga, akldé akldéñga sha ajanashindana kakzekakuega abane nakldá.^e

²⁰Akze, maiñki Duwe Jesú shalda shi mitiyatshak, ekí mizhekualdaldixa shitiyazhámine. ²¹Ne Duwe Jesú shalda nukamine, shi miñkaldiyane, aldéñ naldi namaklde shizhiyanane zúnake, “aiga shi miñkaldiyane shakldá” nakué. ²²Akze, axañgaki sha atshindana miñzekaja naldagálde nuxa jian miñzukui za miñsanegatshakna, sha

^d 4.16 Kls 2.19   ^e 4.17-19 Alm 1.21-25

atshiji za mizhekualdatshak aldunaldiñki mimaldusakwane. Akna zhakuá nusagatse itshuigakuamakbé, axań izhominaneki mashakue mińgatsé shi mińkaldiyane. ²³Ekí jiaga shi mińkaldiyane: Mijańguxaldi, mińnekaldi Jateja abisajań mimayushakue itshanakue mińgatsé. ²⁴Akze, Jateja aldéń jana naldakuéń abisajań mimakukshane nakna, zhakuá abisa itshualdiji jana amak mizhekualdaldí. Akna mimezhgakuxanamak, aldéń janamé jian atshakuamak za atshiji, aldéń akldunamak za mizhekualdaldí.^f

²⁵Ekí nakna, naldagálde zukuaxa majakue mińgatsé. Duwe ipanańkaldekuańki askuí ají abuań kaldahakna, ezuak, ezuak namak za ishkazguagakue zũńgatsé.^g ²⁶Guatshak minzauldatshak, sha atshiji guamińnegak, muldetua numañ miyatualdí.^h Mitsák minzauldatshak, niuwi agajienagáńga minzauldaksá mińgualdí.ⁱ ²⁷Akze, jiséki sha miyatshaldiamak mińsanekldana akzeka nakna, jigabak mimejuldukshindana juwí akpeshi mińguxá jana atshabináldi.^j ²⁸Mielde tushek nuxa izhukaki tushexa maja xaldeki jiba atshakue. Ekíki ji agajueshká axaldaldí, axautshikue jika agajueshkakuek kagaunexaldixa axaldaldaldiamak.

²⁹Múldigaba zukuak guasũnzamak ni nauwa zukuagagábaki, axautshikue saigaba aldunaxa kakuiyakshaminaka mitualdiák, amak kakuiyakshi mual za dulda kakshakue. Akze, saldińga mimaldukutakakueki kagauneshi mual za múldigabak mizukuaxaldí. ³⁰Guatshak Jateja ajíkuań muldetua auxaga kekualdaldíéń zegatshak minkualdaldixaga ne atualdiamak ají Alduna mińgegatshak, ek mimakzuńguane. Eńki janshizhegaba nak, sakí atshiji mizhogéń zhinik itshanshabináldi. ³¹Akna, axautshi mińguldiji, zhikjuizhanáaki za izhoxa majakue. Nusá mińzexa, zuxaitsha minzaulda majakue. Kaxań ishkaldeši múldigaba zhiksasha majakue. Axautshi nalda aguaxa majakue. Ekíga, saldińga axautshi sha gui mual atshá majakue. ³²Ne maińgabaga guań ajańgui, ataba atabań juań zaldaba za ishkatshakue. Akze, Jateja Asukuá Duwe Jesú zũnekualdatshak sha katshixa zũńkabetanamakbeńga, ataba atabań ishabeti mińgualdí.^k

5 ¹Nasũ Jatetshi sukua zũnezhgajańguxakue kaldahakna, aldéń agastuwi, ajanamé naldakue za kuizitshani. ²Duwe Jesú muldetua zũnajańguamakbé, nasũ zhinik kágubakue kezhgajańgui izhogakue. Akze, Duwe zũnajańguińgaba guńguakna, zũnekualdaldiamak nauwitsaldí shuixaldiamak aldéńgaba akene. Ekí akegatshakna, Jatek múldigaba agaskaitshixaja jika we juma izhuka akiyogatshak akldunamakbeńga,^l Asukuá akegatshak akldunane.

³Guatshak maiń Jatetshi giemikue minakna mitsabé izhogakue nake amak izhogakue mińgatsakna, ni nauwa atshasũnzamak atshabináldi.

^f 4.22-24 Gn 1.26; Kls 3.9-10; Alm 13.12   ^g 4.25 Zac 8.16; Alm 12.5   ^h 4.26 Sal 4.4
ⁱ 4.26 St 1.19-20   ^j 4.27 2Kt 2.10-11   ^k 4.32 Kls 3.13   ^l 5.2 Ex 29.18

Akna saldiña jika mijí naldakuegaba ijanagába. Ni nauwa nuxakí alduna nusagatse jañgua, mimisewá naldagálde na askuildek atsha, abuá na atsha guasúñzamak atsha miñgatsaldakí. Ni ekíga miyatshixá miñkajandana nauwa nuxakí atshabináldi. ⁴Ekíga, múldigaba nusagatse guagakue miñgatsaldakí. Alduna miñkaldegakí ne jana zukuagasúñze, ni iyashimaldiamak ijokldeshi negakue miñgatsaldakí. Ekí múldigaba jiba akbeyasúñzamak jiba akbeyagábaki, Jateja miñgauneklde shalda zúnake “zeñ nzhakldék” akbeyalga za izhogakue miñgatsaldashá. ⁵Ekí muldetua miñkualdakue: Mieldeki alduna nusagatse jañgui izhuka, asewá naldagálde na askuildeshi izhuka, azhi abuá na atshá guasúñzamak atshál izhukakí Saldiña netshi Jate, Asukuá Duwe Jesú Zunekualka na sanegatogeteñka juldunazhíta. Ekíga na, mielde saldiña numa ajígaba naldakue jañgual izhuka jiaga, eñkaga juldunazhíta. Akbiñgaki numakue za Jate zhakaldak akzé jañguxa nak. Akna ekí izhukakueki Jateja ajíkuañki bieni jana janshizhe zúñkatshaldixa guakldanamak iyapanazhíta nzha.^m

Duwe Jesú muñshí zúnezguane izhogakue

⁶Guatshak Saldiña netshi Jateja ekí amak axatshakí izhukakueki sha atshixa shalda kaxañ atemajañ guiyaba katuñshaldixa. Akna mieldejañki múldigababata nuxa “sha atshixakueki guiyaba atuazhaldixa nakldá” miñmeyatshak namak jañguabináldi. ⁷Ekí nakna, kauwizhéñ sha ajanashamakga kagaunegagába ni kaxabaldexabináldi.

⁸Akze, axañki maiñ jiaga aldunaxa tuañ minzekldekue za namine ne, kaiga zúnake nauwijí Sáñkaldá Duwe Jesú ipanaminéñ zhinik na, aldunaxa muñshí minzukuane mizhekue. Akna, muñshí minasekuanekueki mitsabé izhogakue nake, auxabé mizhekualdaldí. ⁹Akze, mieldeki aldunaxa muñshí itseklde izhoxaldiakna, saldiña nalda janshizhe atshiji, jian atshakuamak atshiji, namaklde za atshiji izhukakue. ¹⁰Akna, Jatek akldunamak izhoxaki mielde ne miñkualdaldiamak za miniyaldí. ¹¹Naldatshak tuañ itsekldekueki agatsék guazháka za ajanashixa nakna, kauwizhéñ ajanashamak ni nauwa kagaunegagábaki, sha ajanashatuka mu ketseki miñgualdí. ¹²Akze, Jate amak axatshagáldekue ziñ me ajanashixa guagexañki jiwak akzé. ¹³Guatshak jigaba muñshí itsegatshak tundana agatsegamakbe, kauwizhéñ sha ajanashatukakí muetsexaldixa. ¹⁴Akze, muñshí zaldaja jigaba istuatshak guana saldiña tundana neka. Akna ekí akuaka:

“Maiñ tukí kabaxabinukakuañ, uba zhiykldeñsha guwíñ.

Shuamine jana minekuañ, izhgate guwíñ.

Miñgualdiake Duwe Jesúki muñshí miñzukualdixa nzha.”

^m 5.5 1Kt 6.9-10

¹⁵ Ekí nakna, sakí izhoxabinuka axaldáñ muldetua numañ atuwí na, jañguagáldekue izhogamak izhogagábaki, muldetua ishkuieke izhogamak mizhekualdaldí. ¹⁶ Akna, maiñki janshizhe atshaminaka mituauxa amak miyatshaldí. ¹⁷ Jinake ekí miñmeyakí. Kaiga baxañki káguba agubisha sha atshijiñgaba guatogák. ¹⁸ Akna, muldetua jañguagáldekue jana izhogagábaki, Jateja izhogakue mimajañguxá miñgajienaldiamak miniyaldí. ¹⁹ Mieldeki stugatsshake stuxajaña zhiksanegaksánshi, alduna axaldegagálde jana atshishixa nakna stuxabináldi. Ekí ne, Jatetshi Alduna zúnake mimijí aldunaldi auxaga izhoxaldiamak, “e za ni naksanexaldí” itshani miñgualdí. ²⁰ Guatshak Duwe ipanaminegabaki mishjuizhaldegatshak, Nauwijatetshi múldigaba za zhikbeji, ishkazbeyakue. Ekí atshiji na, Jatetshi Aldunaja sakí axazubeyakue miñsanegatshak amak axazubeyakue. Nauwijí Sáñkalda za akldé akzamakga miyakzुकualdiamak miñgatsauxa, miñnegauxa miyaxazbeyaldí. ²¹ Abá naldáaki nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúk zhinik Jate Nauwijatega miñkatshauxa shalda “zeñ nzhakldék” akbeyal minoxaldí.^o

Zhuajúk zaldagaba ishkaldalda

²¹ Guatshak maiñ Duwe Jesú akzé jañgui miyaxabetéñ zhinik na, maiñgaba ataba atabañ zhinik “janshibeña ni naksanexaldí” miyajañgualdí.

²² Akna munzhikue, “nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú janshibeña ni naksanexaldí” mitshanamakbeña, mimisewá jiaga janshibeña miñsanegakue itshani miñgualdí.^p ²³ Jinake naldakí. Duwe Jesú zúnekuanéñ zhinik ají nekaldekuañki ají abuágaba kaldakna, e za nauwijí Sáñkalda izhogamakbeña na, sigíki asewátshi sáñkalda izhuka nak. ²⁴ Akna, saldiña Duwe ipanañkaldekuañ “Duwe Jesú za ni naksanexaldí” kitshanamakbeña, munzhikueja “nasewá saldiñgak janshibeña ni naksanexaldí” itshanakue kagatsé.

²⁵ Sigí numa nekbinekue, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúja aldéñ ipanañkaldekuañ zúneshgajañguamakbeña, mimisewá mizhgajañgualdí.^q Akze, Duwe zúneshgajañguiñgaba guñguakna, zúnekualdaldiamak nauwitsaldí shuixal aldéñgaba aké guane. ²⁶ Ekíki aldéñ ipanañkaldekuañ Jatetshi za kaldé izhogakualdiamak. Sakí ekí zúneshokshaka naldakí. Aldéñ ipanañkaldekuañ Jatetshi múldigaba nukshi, namak jañgui zhinik eñkán aldunaxa janshi zúnkazguxa. Ekíga na, aldunaldi nusa zúnagatsé nik zúnzejizhi' jana janshi zúnkazguxa

ⁿ 5.16 Kls 4.5   ^o 5.19-20 Kls 3.16-17   ^p 5.22 Kls 3.18; 1Pe 3.1-6   ^q 5.25 Kls 3.19; 1Pe 3.7   ^r 5.26 Nik zúnzejizhiji guagatshak Duwetshi nekalde awatuñshakualdiamak, nik zúnajaukshixa guashi naldaka.

nak. ²⁷Ekí janshi zuñkazguéñ zhinik na, nasuñ miyaki nusagatse zuñkaldí zuñgatsaldaksá guane, akldunamak naldakuauxa janshizhe za kizhogéñ zhinik na, ni meja sha atsháñkalde shalda zuñgatsaldalga nuká zuñakuagaka naldañkáalde naldakualdiamak. Ekíki aldéñ ipanañkaldekuañ muñshí zalda jana janshi zuñgatsé auxaga ají za naldakualdiamak aldéñ izhogeñka zuneskuldeyaldiamak.^s

²⁸Guatshak Duweja ajíkuañ zuñajañguamak sigíkujeja kauwisewá izhgajañguakue. Sakí abuá ishkañguxa nake, kauwisewá ekibeñga izhgajañguakue kagatsé. Akze, sigíja aseyá izhgajañguxa naldaldiake, axaldáñ jiaga ajañguxaga naldaldixa. ²⁹Ni meja ají abuá aguldiyazhé nak, numañ tuwi, gakue akauwi izhuka. Ekibeñga na, Duweja aldéñ ipanañkaldekuañ numañ zñnatuñka. ³⁰Jinake naldakí. Nasuñki ají abuá kaldé nak. ³¹Guatshak ekí sezhekilde: “Sigí numa negatshak ajate, ajabak agajuezhdinik, aseyá na niñkauwañki askuildegatshake, abuáke mozhua aldaldixa askuí abuá jana nek guxa nakldá.”^t ³²Ekí guakáki matshuwi guak guashi ne migajienexañ jibañ akzé. Ekí miñmeyaldatshak Duwe Jesús aldéñ ipanañkaldekuañ na ishkalaldi kizhuka shalda jiaga guaka na miñmeñkú. ³³Naldatshak, sigíkuañ ezua, ezuak axaldáñ ajañguamakbeñga aseyá izhgajañguakue agatsé. Ekíga, munzhikujeja kauwisewá muldetua axabeti izhogakue kagatsé naldashá.

Jatekuetshi, sukuakuetshi guiyaba

6 ¹Guatshak maiñ sukuakue,^u Nauwijí Sáñkalda Duwe Jesútshi nekbinéñ na, mimijate, mimijaba amak miyaxatshaldí. Akze, ekí miyaxatshatshakna atshakuamak miyatshaldixa.^v ²Ai shaldaga zuñmeji Jateja guiyaba atsha nexaldixa zuñkabajatshaga, jalde na kasak ne amak atshakualdiakna, janshizhe zuñkatshaldixa nañga ekí zuñmene: “Mijate, mijaba akzé jañgui, kaxabeti miñgualdí. ³Amak miyaxabetaldiakna, janshí izhoshi, kagik maldé mizhoxaldixa nzha.”^w

⁴Maiñ jatekue, nauwijí Sáñkalda Duweja mimijí sukuakue mitsabé kakuiyakshakue mimajañguamak numañ katuwi, jian aldaldaldiamak guiyaba kakizhashi, kaksaneshi miñgualdí. Ne nusá kakzukundana ajanashaksá zeñka kaxaldexabináldi.^x

Nashi axautshi jiba axatshixakue, sáñkaldakue

⁵Maiñ nashikue, jai kagik mimijí sáñkalda miñkizhukakueja atshakue miñsanegamak miyaxatshaldí. Duwe Jesús axabeti, zhema miñkizhoshi, miñgatsauxa axazauwamiñnegamakbeñga amak kaxatshiji miñgualdí.

^s 5.25-27 2Kt 11.2; Aux 21.2,9 ^t 5.31 Gn 2.24 ^u 6.1 Jai múldigaba “sukuakue” guagatshake sukua ajaba, ajateja numañ tuwi agapa izhoxalga nuka guashi naldaka. ^v 6.1 Kls 3.20 ^w 6.2-3 Ex 20.12; Dt 5.16 ^x 6.4 Kls 3.21

⁶Ne mimatuatogéñ za, “janshibé atshatiuwi” mimajañgualdiamak nuxa amak axatshagábaki, Duwe Jesú miyaxazauñkakue minák muldetua miñgatsauxa Jate mimajañguamak, amak kaxatshakue. ⁷Akna kaxazauwabinoxaldiéñ “kágubak nuxa sha axazauwatokú” itshani kaxazauwagábaki, “nauwiji Sáñkalda Duwe Jesúk sha axazauwatokú” itshani, miñgatsauxa amak miyaxazauwaldí. ⁸Jinake naldakí. Mielde naldaldí, nashi axaldék me izhuka, azhi axaldék me izhogazhékue jiaga, sakígaba janshizhe atshaldiake, nauwiji Sáñkalda Duweja ai shaldaki janshizhe kaxatshaldixa miñkué nak.⁷

⁹Maiñ sáñkaldakue, mimiji nashi janshizhe kaxatshakue miñgatsahamak kaxatshakue.⁸ Ne, gua guabináldiamak guiyaba mituñshaldixa axaldexabináldi. Jinake naldakí. Maiñ mimiji nashi nañga, askuí sáñkalda miñkaldekaki nauwiji Sáñkalda jékaldaxa miñkizhuka miñkué nak. Eja zúnake me naldaldí, zhualduxañgaba zuñzé zúnatuñka nakldá.^a

Jateja jisé kaugakshakualdiamak zuñgenekue

¹⁰Aldiweki ekí miñmeyaldikue. Nauwiji Sáñkalda Duwe Jesú za na guagasá atemajañ kama axaldé izhogakna, eñkán zhinik za kama guxamine mizhekualdaldí.^b ¹¹Guatshak Saldiña netshi Jateja jisé zuñgubiji guakuak kaugakshakualdiamak shezhaxalda tshakue jana ne zuñgenauxa jiba miyakbeyaldí. Ekíki jiséja sakígaba mimejuldukshaldiamak kaumiñshatshak jiaga, kama agilshál za minoxaldiamak.^c ¹²Akze, nasuñ kaukshañkaldukaga, niuwabak káguba na kaukshakí, jisé, ají alduna shanekue, sanék gua niuwi axaldekue, kagik tuañ zaldi sanegatukakue, alduna shane matáñ mizhatukakue juizhi guana kaukshatogashiñkaldá. ¹³Ekue na ekí kaukshabinogéñ, Jateja shezhaxalda tshakue jana ne mixaukshaldiamak, mishkualdaldiamak miñgenauxa jiba miyakbeyaldí. Amak jiba akbeyabinoxaldiéñ jisé, ají aldunakue na mitsá juizha mimejuldukshaldiamak kaumiñshatshak, kama agilshiji ijuldunabináldixa. Ekíki sakígaba kama agilshamiñnegauxa miyagilshatshak, Duwek iyabá naldakí za mizhekualdaldiamak.

¹⁴Akna jisé na mixaukshaldiamak, ekí janazhiktumine za mizhekualdaldí. Ezua kaukshal neyatshak janáñkaldak mixabekualdakueja shezhaxalda tshakue saldiña kama gukshamakbeña, Jatetshi namakldek za kama guxamine mizhekualdaldí.^d Ekibeña na, tabáxaldak agisaldi guakuak shezhaxaldaga ishpañguamakbeña, miñgisaldi guakuak jian za

^y 6.5-8 Kls 3.22-25   ^z 6.9 Kls 4.1   ^a 6.9 Dt 10.17; Kls 3.25   ^b 6.10 Ep 3.16; Plp 4.13; Kls 1.11   ^c 6.11 2Kt 10.4; 1Pe 4.1   ^d 6.14 Is 11.5; 59.17

mizhekualdaldí.^e ¹⁵Ekibeña na, kaukshaldiamak janazhiktuwi sapatu zhiqjiuwamakbeña, Duwe Jesú zunekuanen zhinik aldunaldi señgaba zñzúkuxá shalda miñguaxaldiamak janazhiktumine mizhekualdaldí.^f ¹⁶Ekí zhekualdabinogén akldé giemiki ekí atshakue. Amak kaukshal neyatshak aksaja aksui shezhaxaldaga uldeyamakbeña, jiséja suza nóngutse puldatukakue miñgakaká jana sakígaba mimejuldukshaldiamak mimakuxá nuk miyagitamakualdiamak, Duwe za alduna ishiji mizhekualdaldí. ¹⁷Ekibeña na, sáñkaldak shezhaxalda ijiukueja agisaldi guakuak numañ tuamakbeña, “Duweki nazikuanamak shakldá” za agasjanamine mizhekualdaldí.^g Ekibeña na, shezhák kaukshamakbeña, Jatetshi Aldunaja ají múldigabak jisé kaumiyakshaldiamak miñgeneki^h jiba miyakbeyaldiamak janaktumine za minoxaldí.ⁱ

¹⁸Ekí mizhekualdaldien Jate axazguaxal za nogakue. Niuwi akbaja naldakí, Jatetshi Alduna miñsanegauxa axazguashi, ji miñgajuezhatsak akshishi miñgualdí. Be noshi, izhgusañguagába, saldiña Jatetshi nekldekue shaldaki Jatek agakuañnexasla mizhekualdaldí.

¹⁹Guatshak mañ nas shalda jiaga ekí Jatek minakbeyaldí. Mitsá Duwe Jesú zunekwane shalda guaxaldatshak Jateja múldigaba guagakuegaba nakuakshiji, nakzék naldakí guaxaldikuamak. Akze, Jateja axaña Asukuák zhinik zunekualdaldixa mu zñngisekuazháne ne, kaigaki mu zñngisekuá guane, aiga guakuge. ²⁰Akze, Jateja aldén guak zhuxaña Asukuák zunekwane shalda guaxaldikue nezhgakuxanamak guakugé shalda na, kalseldi shezhasha nezhuka ni izhokú. Akna, zhe nakzék naldakí, guagakue nagatsahamak guaxaldikuamak Jatek minakbeyaldí.^j

Aldiwe kakbene

²¹Guatshak Tíkikuki^k Duwek zhinik nauwikaja neklde kizhgajañguxa abá naldakí Duwek axazauñkaki exa neyatshak saldiña shalda miñmeji na, sakí izhokuge, ji atshatokuge miñkualdaldiamak miñmeyaldixa.

²²Akze, sakí izhoxañkalduka miñmeyaldiamak, aldunaldi jiaga mimakuiyakshaldiamak jañgui miñgakaxaldikue nzha.

²³Gaja Duwe ipanaminekuañ, Saldiña netshi Jate Nauwijatega, nauwijí Sáñkaldá Duwe Jesú na, mimijí aldunaxa señgaba shi miñzukuí. Ekíga na, mañgaba jiaga akldé akldeneña ajañgualga mimaldokshiji na, alduna ishál nogakue shi miñgauneshí. ²⁴Nauwijí Sáñkaldá Duwe Jesú abá naldakí muldetua izhgajañgual izhuka nahauxa Jateja éegaba guañ kajañgualga shi noshí. Ekíga shi naldí.

^e 6.14 Job 29.14; Is 59.17; 1Ts 5.8   ^f 6.15 Is 52.7; Alm 10.15   ^g 6.17 Is 59.17   ^h 6.17 Eb 4.12
ⁱ 6.11-17 Alm 13.12-14; 1Ts 5.8   ^j 6.18-20 Kls 4.2-4   ^k 6.21 Ajsh 20.4; 2Tm 4.12